

نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی نمایندگان دوره ششم مجلس

دکتر سیدحسین میرجود^۱

چکیده

این پژوهش با هدف شناخت نیازهای اطلاعاتی، آشنایی با رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان دوره ششم مجلس و شیوه دستیابی آنها به انواع اطلاعات اقتصادی، اجتماعی و نظایر آنها و همچنین آشنایی با موانع و مشکلات آنها در دستیابی به اطلاعات، اجرا شده است. روش تحقیق پیمایش توصیفی از نوع کاربردی و جامعه آماری آن ۲۸۵ نماینده مجلس ششم است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود که ۱۵۳ نماینده (۵۳/۷ درصد) به آن پاسخ دادند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بیشترین نیاز اطلاعاتی نمایندگان به ترتیب در زمینه موضوعات حقوقی و قوانین مختلف (۸۸ درصد)، مسائل سیاسی (۷۲ درصد)، اقتصادی (۶۳ درصد)، دینی (۴۶ درصد)، اجتماعی (۴۳ درصد)، و فرهنگی (۴۳ درصد) است. روش اطلاع‌یابی نمایندگان مجلس به ترتیب مسافرت به حوزه‌های انتخابی یا دیگر نقاط داخلی کشور برای ملاقات با مردم و بازدید از طرح‌ها و برنامه‌های محلی، منطقه‌ای و ملی (۷۳ درصد)؛ استفاده از کتابخانه شخصی (۶۲ درصد)؛ استفاده از پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس (۵۷ درصد)؛ استفاده از امکانات مرکز پژوهش‌های مجلس (۴۲ درصد)؛ استفاده از منابع دیگر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی (۴۱ درصد)؛ و استفاده از منابع کتابخانه‌های مجلس شورای اسلامی (۳۹ درصد) است. بیشترین منابع اطلاعاتی مورد استفاده نمایندگان، نشریات داخلی (۷۴ درصد)، بولتن‌های خبری مجلس (۶۷ درصد)، و نشریات لاتین (۱۲ درصد) است. کمتر از ۵۰ درصد از نمایندگان برای کسب اطلاعات به کتابخانه‌های مجلس (۳۹ درصد) و مرکز پژوهش‌های مجلس (۴۲ درصد) مراجعه می‌کنند.

کلیدواژه‌ها

نیاز اطلاعاتی، رفتار اطلاع‌یابی، دسترسی به اطلاعات، نمایندگان مجلس، مجلس شورای اسلامی ایران

مقدمه

عصر حاضر عصر ارتباطات، اطلاعات و عصر فراصنعتی است. در انقلاب ارتباطات، انسان برای ذخیره، پردازش و بازیابی اطلاعات، ماشین را به کار گرفته است. حصول اطلاعات و انتقال آنها چه به شکل قدیمی و چه

و نظامی کشور و نظارت بر امور اجرایی دولت از وظایف آنهاست که باید با بصیرت و اشراف کامل اجرا شود. در این تحقیق به بررسی و تجزیه و تحلیل نیازهای اطلاعاتی و رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان دوره ششم مجلس شورای اسلامی ایران پرداخته شده و امید است نتایج حاصل از آن برای مدیران کتابخانه‌ها و مرکز پژوهش‌های مجلس و مسئولان مرتبط در ارائه خدمات و تأمین منابع مورد نیاز نمایندگان راهگشا باشد.

هدف پژوهش

هدف کلی این پژوهش شناخت نیاز اطلاعاتی، آشنایی با رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان مجلس، و شیوه دستیابی آنها به انواع اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، علمی، سیاسی، نظامی و دیگر اطلاعات مورد نیاز و همچنین آشنایی با موانع و مشکلاتی که احتمالاً در دستیابی به اطلاعات با آن مواجه‌اند، است. آگاهی از اینکه نمایندگان برای تأمین نیاز اطلاعاتی خود چقدر از کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و مرکز پژوهش‌های مجلس استفاده می‌کنند و چه میزان اطلاعات در دسترس آنها قرار می‌گیرد، نیز یکی از اهداف فرعی تحقیق است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

روش پژوهش، پیمایش توصیفی از نوع کاربردی است. برای دستیابی به اطلاعات مربوط به نیاز اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی نمایندگان، لازم بود با هر یک از نمایندگان ارتباط برقرار شود. چون امکان ارتباط و مصاحبه با همه نمایندگان میسر نبود، ناگزیر از پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه میان نمایندگان مجلس شورای اسلامی ایران توزیع شد. اما بیشتر نمایندگان به پرسشنامه‌های ارسالی پاسخ ندادند و پژوهشگر برای تکمیل پرسشنامه و جمع‌آوری اطلاعات ناچار به حضور در محل مجلس شورای اسلامی و یا حوزه انتخابی و ایجاد ارتباط حضوری گردید. از مجموع ۲۸۵ پرسشنامه ارسال شده برای نمایندگان مجلس تعداد ۱۵۳ (۵۳/۷ درصد) پرسشنامه تکمیل و عودت داده شد.

پیشینه تحقیق

در گذشته در ایران، تحقیقی در زمینه نیاز اطلاعاتی و

به شکل امروزی در شکوفایی اقتصادی، علمی، فرهنگی و سیاسی یک جامعه، نقشی اساسی ایفا می‌کند. نکته‌ای که توجه به آن ضرورت دارد، کسب اطلاعات در زمان مناسب برای جلوگیری از هدر رفتن انرژی و سرمایه‌های فکری و ملی جامعه است.

جهانی شدن مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حتی فرهنگی کشورها که در اثر تحول عظیم دانش و فناوری ارتباطات و اطلاعات به وجود آمده است، و افزایش پیچیدگی این مسائل در کشورها و تأثیر و تأثر آنها در تصمیم‌گیری‌ها و سیاستگذاری‌ها، کار نمایندگان مجلس را دشوارتر و نیاز آنها را به استفاده از اطلاعات بیشتر کرده است. افزایش آگاهی توده مردم و مشارکت سیاسی آنها در برخی موارد این وظیفه را برای نمایندگان مجلس پیچیده‌تر کرده است. نمایندگان مجلس در قانونگذاری هر جامعه‌ای، بیشترین نقش را دارند. رأی اعتماد به دولت، تنظیم طرح‌ها و بررسی لوایح، تصویب قوانین، تعیین خط‌مشی و سیاستگذاری در همه جنبه‌های اقتصادی، فرهنگی، علمی، اجتماعی، سیاسی

رفتار اطلاع‌یابی نمایندگان مجلس اجرا نشده است، ولی در دیگر کشورهای جهان مانند ایالات متحده آمریکا، انگلستان، و کانادا مطالعات زیادی شده که به اختصار به چند مورد از آنها اشاره می‌شود.

انتین^۲ مبادله اطلاعات در کمیته‌های مجلس در کنگره آمریکا را بررسی کرد و مشاهده نمود که کارمندان کنگره یکی از مهم‌ترین منابع کسب اطلاعات در نظام مبادله اطلاعات برای اعضای کمیته‌ها هستند (۶: ۴۲۷-۴۳۹).

برادلی^۳ در تحقیق خود به این نتیجه رسید که روش مصاحبه و پیمایش تنها روشی است که نمایندگان کنگره و کارمندان آنها به سؤال‌های مربوط به چگونگی جمع‌آوری و تبادل اطلاعات پاسخ می‌دهند (۵: ۳۹۶).

میسئل^۴ در تحقیق خود نیاز اطلاعاتی اعضای کنگره را در چهار سطح معین می‌کند. سطح اول نیاز عملی و کاربردی اطلاعات است یعنی اعضای کنگره باید نحوه تهیه طرح‌ها و تنظیم برنامه را در مجلس بدانند. یعنی

وقتی لوایح و یا طرحی تقدیم مجلس شد، هنگام طرح برنامه و شور در مجلس بدانند چه اتفاقی رخ می‌دهد. سطح دوم مربوط به محتوای اطلاعات طرح یا لوایح است، یعنی طرح‌ها و لوایح پس از تصویب و قانونی شدن چه تأثیری بر حوزه انتخابی آنها خواهد گذاشت و

چه کسانی از وضع قوانین منتفع، و چه کسانی متضرر خواهند شد. این موضوع باید قبل از ارجاع به کمیسیون یا کمیته فرعی مشخص شود. سطح سوم، مربوط به اطلاع از این مطلب است که احزاب آنها برای کسب رأی باید چگونه برنامه‌ریزی کنند و چگونه می‌توانند بر حوزه انتخابی خود تأثیرگذار باشند. در پایان اعضای کنگره

نیاز به ارزیابی مستمر اطلاعات در مراحل مختلف دارند (۱۰: ۲۴۷-۲۷۴).

پاینه^۵ در تحقیقی درباره نیاز اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی اعضای کنگره آمریکا دریافت که یکی از منابع مهم کسب اطلاعات اعضاء، کارمندان آنها هستند. هر عضو دست‌کم دو نفر کارمند آموزش دیده دارد، یکی در

واشنگتن دی‌سی و دیگری در حوزه انتخابی، اعضای کنگره طی دوره نمایندگی به کارمندان خود متکی هستند. کارمندان نیز در زمینه اطلاع‌یابی از مهارت و تخصص لازم برخوردار هستند (۱۳).

ساباتیر و وایتمن^۶ چگونگی جریان اطلاعات در

کنگره را توسط کارمندان اعضای کنگره بررسی کردند. آنها یک الگوی سه مرحله‌ای ابداع کردند که در آن اطلاعات از خارج به کارمندان اعضای کمیته می‌رسد، سپس آنها اطلاعات را میان اعضای کنگره اشاعه می‌کنند.

اعضای کنگره تحت تأثیر کارمندان قرار دارند. اطلاعات میان دیگر اعضای کنگره توزیع می‌شود. رئیس کمیته برای جستجوی اطلاعات متکی به کارمندان است و برای تهیه اطلاعات، برای آنها ارزش فوق‌العاده‌ای قائل است (۱۴: ۳۹۵-۴۲۱).

فیلی و دلانو^۷ در مقاله خود بر خدماتی که توسط کتابخانه چاپلین عرضه می‌شود و بر بازخورد نیاز و تقاضای کاربران کنگره تأکید دارد. این تأکید پشتوانه‌ای برای گسترش خدمات است. بازخورد، بخش مهمی از فرایند ساختار پشتیبانی کتابخانه است (۷).

یکی از مسائل عمده در کتابخانه مجلس، تعیین این است که این بازخورد چگونه می‌تواند برای کتابخانه مفید باشد. این کار شامل پاسخ به سؤال‌های پیچیده و متعددی است مثل: تأثیر خدمات کتابخانه و تولید

اطلاعات برای اعضای کنگره چگونه است؟ و کتابخانه‌ها چقدر در روند قانونگذاری در تصمیم‌گیری بر پایه دانش روز، در کردانی و اثربخشی طرح‌ها و لوایح قانونی سهم هستند؟

هدف کلی این پژوهش شناخت نیاز اطلاعاتی، آشنایی با رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان مجلس، و شیوه دستیابی آنها به انواع اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، علمی، سیاسی، نظامی و دیگر اطلاعات مورد نیاز و همچنین آشنایی با موانع و مشکلاتی که احتمالاً در دستیابی به اطلاعات با آن مواجه‌اند، است.

فینستن^۸ در تحقیق خود از نقش خدمات تحقیقاتی کتابخانه مجلس کانادا و کمک‌هایی که کارکنان کتابخانه به کمیته‌های مجلس می‌نمایند صحبت می‌کند. وی معتقد است که کارکنان بخش تحقیقات کتابخانه، مرکز ثقل اثربخشی کمیته‌ها در مجلس هستند (۸).

نیکولاس و کولگراو^۹، مطالعه‌ای با هدف ارزیابی رفتارهای اطلاع‌یابی مقامات شورای محلی انگلستان و

فصلنامه کتاب ۶۲ (تابستان ۱۳۸۴)

2. Entin
3. Bradley
4. Maisel
5. Payne
6. Sabatier & Whiteman
7. Feli & Delano
8. Finesten
9. Nicholas & Colgrave

اهمیت اطلاعات نزد آنها انجام دادند. نتایج، حاکی از آن است که منابع اطلاعاتی آنها بیشتر از مجامع سیاسی، روزنامه‌ها، نشریات و مجاری غیررسمی اطلاعات بوده است. نظام‌های اطلاع‌رسانی مورد استفاده آنها بیشتر از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی بود که در دسترس آنها قرار داشت. از دورنگار و پست الکترونیکی استفاده می‌کردند. این مقامات برای تأمین نیاز اطلاعاتی خود از کتابخانه بهره می‌برند (۱۱: ۳۷-۴۸).

تانفیلد^{۱۰} در تحقیق خود که درباره نقش ارزیابی خدمات اطلاع‌رسانی در برنامه‌ریزی آینده توسعه کتابخانه‌های مجلس است، اشاره می‌کند که تعداد کمی از کتابخانه‌های مجالس هستند که منابع اختصاصی آنها امکان می‌دهد به اهداف مدنظر خود برسند. داشتن اطلاعات معتبر درباره نیاز اطلاعاتی کاربران و اینکه تا چه حد می‌توانند منابع قابل دسترسی را در اختیار آنان قرار دهند و اطمینان از اینکه نیازهای اطلاعاتی نمایندگان مجلس را با بیشترین کارایی تأمین کرده‌اند، مقوله‌ای است که برای مدیران کتابخانه‌های مجالس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۱۵).

جوزف^{۱۱} در مقاله‌ای که در همایش جهانی ایفلا ارائه کرده است به طرز کار کتابخانه مجلس در هند و همچنین چگونگی پاسخ‌گویی به نیازهای اطلاعاتی نمایندگان و اعضای مجلس و پشتیبانی تحقیقاتی کتابخانه در شرایط فناوری جدید اطلاعات پرداخته است. در پارلمان هند، نیاز اطلاعاتی نمایندگان توسط کتابخانه مجلس و بخش‌های خدمات اطلاع‌رسانی و مرجع، دبیرش، و تحقیقات تأمین می‌شود که معروف به لاردیس^{۱۲} است (۹).

اورتن و مارسلا^{۱۳} بر روی رفتار اطلاع‌یابی اعضای مجلس انگلیس تحقیق کردند و معتقدند که حیات سیاسی اعضای مجلس تابع میزان اطلاعات آنهاست و اطلاعات اساس تصمیم‌گیری است. نمایندگان مجلس باید مدیران شایسته‌ای در فراهم‌آوری اطلاعات باشند و در نگرش مربوط به اطلاع‌یابی انعطاف‌پذیر بوده و صلاحیت ارزیابی کیفی منابع را به‌طور انتقادی داشته باشند (۱۴: ۲۰۷-۲۱۷).

تاکادا^{۱۴} تحقیقی در زمینه ارائه خدمات پژوهشی به نمایندگان مجلس ژاپن توسط کتابخانه مجلس در دهه

۱۹۹۰ انجام داد. کتابخانه مجلس ژاپن سعی کرده است از تغییرات سیاسی و توسعه جهانی فناوری اطلاعات تأثیرپذیرد و با این تحول همگام باشد. اداره تحقیقات و مراجعات نمایندگان مجلس، بخشی از کتابخانه‌های مجلس است که مسئولیت اجرای خدمات تحقیقاتی برای نمایندگان مجلس (ژاپن) را دارد (۲: ۱۱-۱۲).

یافته‌های تحقیق

برای بررسی نیازهای اطلاعاتی نمایندگان، لازم بود ابتدا وظایف، تکالیف و عوامل انگیزشی که موجب ایجاد نیاز اطلاعاتی در آنها می‌شود، مشخص شود. نمایندگان مجلس شورای اسلامی علاوه بر تکالیف قانونگذاری به امور دیگری از جمله عضویت در هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز علمی، دینی و پژوهشی و همچنین اجرای امور مطالعاتی، تدوین، تألیف و ترجمه کتاب‌ها و مقالات می‌پردازند. جدول ۱ فعالیت‌های گوناگونی را که معمولاً نمایندگان مجلس به آنها می‌پردازند نشان می‌دهد. بیشترین فعالیت نمایندگان در زمینه وظیفه اصلی آنها یعنی شرکت در جلسه‌های مجلس، کمیسیون‌ها و کمیته‌های تخصصی است (۹۵ درصد)، همچنین تدوین طرح‌ها و تصویب لوایح دولت (۸۹ درصد)، نظارت و پیگیری بر امور اجرایی دولت (۷۲ درصد)، پیگیری طرح‌های محلی، منطقه‌ای و ملی (۷۰ درصد)، شرکت در احزاب و تشکل‌های سیاسی (۵۶ درصد)، انتشار مقالات علمی (۴۴ درصد)، شرکت در مجامع و مؤسسات فرهنگی، علمی و اجتماعی (۴۳ درصد) و اجرای طرح‌های تحقیقاتی (۲۴ درصد) است.

هر مجلس قانونگذاری به اطلاعات به‌موقع و تجزیه و تحلیل آن برای عملکرد مؤثر نیاز دارد. نیاز اطلاعاتی ممکن است به صورت فردی یا جمعی درباره مسائل روز، نیاز اطلاعاتی برای حل مسائل جامعه و سیاستگذاری در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی کشور و نیاز اطلاعاتی برای نقد، تجدیدنظر و حتی اتخاذ روش‌های جدیدی برای حل مسائل پیچیده و تصمیمات صحیح درباره آنها باشد.

جدول ۱. میزان مشارکت یا فعالیت نمایندگان مجلس

رتبه	نمره میزان مشارکت		اظهار نشده		خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میزان	امور	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد			
۲	۹۴	۴/۸۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۸/۱	۴۳	۷۱/۹	۱۱۰	شرکت در کمیسیون مجلس	۱	
۱	۹۵	۴/۷۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۴/۸	۳۸	۷۵/۲	۱۱۵	شرکت در کمیته‌های تخصصی مجلس	۲	
۳	۸۹	۴/۴۶	۰	۰	۰	۰	۰	۸/۵	۱۳	۳۶/۶	۵۶	۵۴/۹	۸۴	تصویب طرح‌ها و لوایح در صحن مجلس	۳		
۱۳	۱۵	۰/۸۷	۶۴/۷	۹۹	۱۸/۳	۲۸	۲/۶	۴	۵/۹	۹	۶/۵	۱۰	۲	۳	عضویت در مجامع علمی و تحقیقاتی مربوط به مجلس	۴	
۹	۲۴	۱/۲۰	۵۲/۹	۸۱	۱۴/۵	۲۲	۹/۱	۱۴	۱۱/۸	۱۸	۶/۵	۱۰	۵/۲	۸	اجرای طرح‌های تحقیقاتی	۵	
۱۲	۱۷	۰/۸۸	۶۶/۸	۱۰۲	۷/۶	۱۲	۶/۶	۱۰	۱۱/۸	۱۸	۳/۹	۶	۳/۳	۵	تألیف و ترجمه کتاب	۶	
۷	۴۴	۲/۸۸	۲۸/۱	۴۳	۱۳/۷	۲۱	۱۱/۸	۱۸	۱۵/۷	۲۴	۱۹/۶	۳۰	۱۱/۱	۱۷	انتشار مقالات علمی و پژوهشی	۷	
۵	۷۰	۳/۵۲	۴/۶	۷	۱۲/۴	۱۹	۹/۸	۱۵	۷/۸	۱۲	۳۰/۷	۴۷	۳۴/۶	۵۳	پی‌گیری طرح‌های محلی	۸	
۴	۷۲	۳/۶۰	۰	۰	۸/۵	۱۳	۱۱/۱	۱۷	۲۳/۵	۳۶	۲۵/۵	۳۹	۳۱/۴	۴۸	نظارت بر امور اجرایی دولت	۹	
۱۱	۲۰	۱/۰۱	۶۶/۷	۱۰۲	۵/۹	۹	۳/۹	۶	۱۱/۸	۱۸	۶/۵	۱۰	۵/۲	۸	تدریس در مراکز آموزشی	۱۰	
۶	۵۶	۲/۸۰	۷/۸	۱۲	۱۹	۲۹	۱۷	۲۶	۱۱/۱	۱۷	۳۱/۴	۴۸	۱۳/۷	۲۱	عضویت در احزاب و تشکل‌های سیاسی	۱۱	
۸	۴۳	۲/۸۵	۴/۱	۶۳	۴/۶	۷	۹/۲	۱۴	۱۰/۵	۱۶	۱۲/۴	۱۹	۲۲/۲	۳۴	عضویت در مجامع و مؤسسات فرهنگی	۱۲	
۱۰	۲۱	۱/۰۳	۵۸/۸	۹۰	۱۴/۴	۲۲	۶/۵	۱۰	۹/۲	۱۴	۷/۲	۱۱	۳/۹	۹	عضویت در مجامع ورزشی	۱۳	
۱۴	۱۳	۰/۶۴	۶۸/۷	۱۰۵	۱۳/۷	۲۱	۶/۵	۱۰	۸/۵	۱۳	۲/۶	۴	۰	۰	مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی	۱۴	

جدول ۲. میزان نیاز اطلاعات نمایندگان مجلس

ردیف	موضوع	میزان		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		اظهار نشده		نمره میزان نیاز		رتبه
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	میانگین	درصد	
۱	فرهنگی	۳۶	۲۳/۵	۱۸	۱۱/۷	۱۶	۱۰/۵	۱۱	۷/۲	۹	۵/۹	۶۲	۴۱/۲	۲/۱۶	۴۴	۲/۱۶	۳۳	۶
۲	اجتماعی	۲۵	۱۶/۳	۳۰	۱۹/۶	۱۷	۱۱/۱	۱۳	۸/۵	۹	۵/۹	۵۹	۳۶/۶	۲/۱۶	۳۳	۲/۱۶	۳۳	۵
۳	دینی	۱۱	۷/۲	۵	۳/۳	۴۳	۲۸/۱	۵۳	۳۴/۶	۴۱	۲۶/۸	۰	۰	۲/۳۰	۴۶	۲/۳۰	۴۶	۴
۴	سیاسی	۶۰	۳۹/۲	۳۲	۲۰/۸	۲۶	۱۷	۱۶	۱۰/۵	۱۶	۱۰/۵	۳	۲	۳/۶۲	۲	۳/۶۲	۱۲	۲
۵	حقوقی و قانونی	۱۰۳	۶۷/۳	۲۲	۱۴/۴	۱۶	۱۰/۵	۱۰	۶/۵	۲	۱/۳	۰	۰	۴/۴۰	۰	۴/۴۰	۸۸	۱
۶	ورزشی	۶	۳/۹	۱۴	۹/۲	۶	۳/۹	۱۶	۱۰/۵	۲۷	۱۷/۶	۸۴	۵۲/۹	۱/۰۷	۶۱	۱/۰۷	۶۱	۹
۷	نظامی	۳	۲	۷	۴/۵	۶	۳/۹	۶	۳/۹	۲	۱/۳	۱۳۲	۸۶/۳	۰/۳۵	۹	۰/۳۵	۹	۱۰
۸	هنری	۱۷	۴/۶	۱۹	۱۲/۴	۲۰	۱۳/۱	۶	۳/۹	۹	۵/۹	۹۲	۶۰/۱	۱/۲۶	۲۵	۱/۲۶	۲۵	۸
۹	علمی	۹	۵/۹	۲۱	۱۳/۸	۲۵	۱۶/۳	۲۲	۱۴/۴	۸	۵/۲	۶۸	۴۴/۴	۱/۶۸	۳۴	۱/۶۸	۳۴	۷
۱۰	اقتصادی	۴۴	۲۸/۷	۳۷	۲۴/۲	۲۰	۱۳	۱۸	۱۱/۸	۲۰	۱۳/۱	۱۴	۹/۲	۳/۱۶	۵۴	۳/۱۶	۵۴	۲

جدول ۲ میزان نسبی نیاز اطلاعاتی نمایندگان را براساس موضوعات مختلف نشان می‌دهد. بیشترین نیاز اطلاعاتی نمایندگان در زمینه موضوعات حقوقی، قوانین مختلف اعم از قوانین دیگر کشورها، قوانین بین‌المللی، ادیان به‌ویژه در زمینه قوانین حقوقی اسلامی است (۸۸ درصد). دیگر نیازهای اطلاعاتی نمایندگان به ترتیب عبارتند از: مسائل سیاسی (۷۲ درصد)، اقتصادی (۶۳ درصد)، دینی (۴۶ درصد)، اجتماعی (۴۳ درصد)، فرهنگی (۴۳ درصد).

رفتار اطلاع‌یابی نمایندگان بستگی به میزان و نوع اطلاعات مورد نیاز آنها دارد. معمولاً نمایندگان مجلس برای دسترسی به اطلاعات مورد نیاز خود به کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی، و مرکز پژوهش‌های مجلس مراجعه می‌کنند یا با دیگر روش‌ها به کسب اطلاعات می‌پردازند. مجلس شورای اسلامی برای ارائه خدمات مستمر کارشناسی و مطالعاتی، مرکز پژوهش‌های مجلس را در پائیز ۱۳۷۴ تأسیس کرد (۴: ۱۴۵).

مرکز پژوهش‌ها، مأموریت یافت تا با همکاری نمایندگان مجلس و با بهره‌گیری از کارشناسان و پژوهشگران متعهد و کاردان، مجلس را در زمینه‌های مختلف قانونگذاری و نظارت بر حسن اجرای قوانین در کشور یاری نماید. در اجرای این مهم گروه‌های کارشناسی در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، و سیاسی در این مرکز تشکیل شد و با مطالعات و تحلیل‌های علمی درباره‌ی طرح‌ها و لوایح گوناگون به اعلام نظر و تقدیم پیشنهادها و لوایح پرداختند. برخی وظایف مرکز پژوهش‌های مجلس به شرح زیر است:

۱. مطالعه، بررسی و ارائه نظرات کارشناسی روی همه طرح‌ها و لوایح؛
۲. گردآوری، نقد و تنظیم نظرهای محققان و پژوهشگران مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی، دستگاه‌های اجرایی، نهادها، گروه‌ها و احزاب سیاسی و افکار عمومی درباره‌ی نیازهای جامعه؛
۳. مطالعه، بررسی و تحقیق نسبت به حسن

جدول ۳. میزان نیاز نمایندگان مجلس به اطلاعات به تفکیک کاربرد

ردیف	موضوع	میزان	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		اظهار نشده		نمره میزان نیاز		رتبه
			تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	میانگین	درصد	
۱	سخنرانی	۱۶	۱۰/۵	۲۴	۱۵/۷	۲۱	۱۳/۷	۱۹	۱۲/۴	۳۶	۲۳/۵	۳۷	۲۴/۲	۲/۰۵	۴۱	۶	
۲	انتشار مقاله	۱۸	۱۱/۹	۲۳	۱۵	۲۷	۱۷/۶	۱۰	۶/۵	۲۷	۱۷/۶	۴۸	۳۱/۴	۲/۰۳	۴۰	۷	
۳	اجرای پژوهش	۷	۴/۶	۶	۳/۹	۲۲	۱۴/۴	۱۹	۱۲/۴	۲۶	۱۷	۷۳	۴۷/۷	۱/۲۴	۲۵	۸	
۴	فعالیت در احزاب و تشکلات	۳۱	۲۰/۳	۳۹	۲۵/۵	۲۷	۱۷/۶	۲۵	۱۶/۳	۱۹	۱۲/۴	۱۲	۷/۸	۳/۰۱	۶۰	۵	
۵	تألیف و ترجمه	۱۳	۸/۵	۸	۵/۲	۱۷	۱۱/۱	۱۱	۷/۲	۶	۳/۹	۹۸	۶۴/۱	۱/۱۵	۳۳	۹	
۶	تصویب طرح‌ها و لوایح	۴۸	۳۱/۴	۳۸	۲۴/۸	۲۵	۱۶/۴	۲۳	۱۵	۱۳	۸/۵	۱۶	۳/۹	۳/۴۴	۶۹	۲	
۷	آگاهی از مسائل روز	۴۲	۲۷/۵	۳۱	۲۰/۳	۱۸	۱۱/۷	۶۲	۴۰/۵	۰	۰/۲	۰	۰	۳/۳۵	۶۷	۳	
۸	تدریس	۵	۳/۳	۱۱	۷/۳	۲۳	۱۵	۸	۵/۲	۱۰	۶/۵	۹۶	۶۲/۷	۱/۰۸	۲۲	۱۰	
۹	پی گیری طرح‌های محلی	۴۶	۳۰/۱	۳۸	۲۴/۸	۱۸	۱۱/۸	۱۹	۱۲/۴	۲۷	۱۷/۶	۵	۳/۳	۳/۲۸	۶۶	۴	
۱۰	ارائه اطلاعات کمیسیون	۳۸	۲۴/۸	۴۲	۲۷/۵	۲۰	۱۹/۶	۴۳	۲۸/۱	۰	۰	۰	۰	۳/۴۹	۷۰	۱	

اجرای قوانین و دیگر ابعاد نظارتی مجلس و ارائه پیشنهاد‌های کارشناسانه برای رفع موانع و مشکلات اجرایی؛

۴. تأمین نیاز اطلاعاتی کمیسیون‌ها و نمایندگان مجلس از طریق تدارک و برقراری نظام اطلاع‌رسانی. مجلس شورای اسلامی دارای دو کتابخانه تخصصی است. کتابخانه شماره ۱ یکی از نهادهای فرهنگی و تاریخی کشور است و شکل‌گیری آن نشان از عمق علاقه نمایندگان ملت به فرهنگ کتاب و کتابخوانی دارد و همچنین مبین این موضوع است که نمایندگان مردم در اجرای رسالت خویش بدون پشتوانه فکری و فرهنگی قادر به تصمیم‌گیری نیستند. این کتابخانه دارای منابع عظیمی از کتاب‌های خطی و چاپی و همچنین مجموعه بزرگ و کم‌نظیری از انواع نشریات متعلق به اوایل دوره قاجاریه، گنجینه‌های ملی ایران‌شناسی، ۳۲ مجموعه اهدایی، انتشارات سازمان ملل، مجموعه‌ای بالغ بر ۱۲ میلیون اسناد قدیمی، مجموعه نفیسی از آثار نقاشی استادان هنرمند، عکس، فیلم از نسخ خطی در موضوعات مختلف، پایگاه اطلاعاتی از اطلاعات مربوط به نمایندگان مجلس در ادوار گذشته، اسناد تاریخی، روزنامه‌ها، نشریات ادواری، مصوبات مجلس، طرح‌ها و لوایح است (۳). کتابخانه شماره ۲ نیز که در ۱۳۲۸ شمسی تأسیس شده دارای آثار تخصصی در موضوعات ایران‌شناسی، اسلام‌شناسی و نسخ خطی به زبان‌های مختلف فارسی، عربی و لاتین است (۱: ۳).

جدول ۳ میزان استفاده نمایندگان مجلس از مراکز اطلاع‌رسانی، منابع اطلاعاتی، کتابخانه‌ها و دیگر روش‌های اطلاع‌یابی را نشان می‌دهد. مهم‌ترین منابع کسب اطلاعات نمایندگان به ترتیب از این قرارند: نشریات داخلی با ۷۴ درصد، مسافرت به داخل کشور و بازدید از طرح‌ها و برنامه‌های محلی و ملی در دست ساخت برای آگاهی از روند پیشرفت زیرساخت‌های کشور با ۷۳ درصد، مطالعه بولتن‌های خبری مجلس با ۶۷ درصد، استفاده از منابع کتابخانه‌های شخصی با ۶۲ درصد، استفاده از پایگاه اطلاع‌رسانی مستقر در

نشریات، عمده‌ترین منبع اطلاعاتی مورد استفاده نمایندگان است. اداره اخبار و رسانه‌ها در محل ساختمان مجلس بخشی را به عرضه روزنامه‌ها و مجلات اختصاص داده است که تأمین‌کننده نشریات مورد نیاز نمایندگان مجلس است. ناشران داخلی نیز برای هر یک از نمایندگان مجلس انتشارات خود را به‌طور رایگان ارسال می‌دارند.

ساختمان مجلس با ۵۷ درصد، استفاده از منابع و امکانات کتابخانه‌های مجلس با ۳۹ درصد، استفاده از منابع دیگر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی با ۳۸ درصد، ارتباط با اینترنت با ۳۷ درصد، شرکت در همایش‌های خارجی با ۲۳ درصد، و اشتراک نشریات خارجی با ۱۳ درصد.

نشریات، عمده‌ترین منبع اطلاعاتی مورد استفاده نمایندگان است. اداره اخبار و رسانه‌ها در محل ساختمان مجلس بخشی را به عرضه روزنامه‌ها و مجلات اختصاص داده است که تأمین‌کننده نشریات مورد نیاز نمایندگان مجلس است. ناشران داخلی نیز برای هر یک از نمایندگان مجلس انتشارات خود را به‌طور رایگان ارسال می‌دارند. ضمن اینکه نمایندگان مجلس برخی نشریات داخلی را خریداری می‌کنند.

میزان دسترسی نمایندگان به اطلاعات مورد نیاز بستگی به میزان استفاده از روش‌های مختلف اطلاع‌یابی آنها دارد. مشاوره و همفکری با متخصصان و کارشناسان خبره در زمینه‌های گوناگون، و همچنین کارشناسان علوم اطلاع‌رسانی مانند کتابداران متخصص کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و پژوهشی از دیگر روش‌های متداول دستیابی به اطلاعات است.

مجلس شورای اسلامی برای رفاه حال مردم و سهولت دسترسی مردم به نمایندگان و طرح مشکلات خود، علاوه بر دفاتر مراجعات مردمی در حوزه‌های انتخابی، در مجلس نیز دفاتری را ایجاد کرده است. دفاتر مراجعات مردمی یکی دیگر از مراکز اطلاع‌یابی نمایندگان مجلس است. همه روزه جمع زیادی از مردم برای طرح مشکلات خود به این دفاتر مراجعه می‌کنند.

جدول ۴ میزان دسترسی نمایندگان مجلس به منابع اطلاعاتی را از طریق کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و مرکز پژوهش‌های مجلس و یا دیگر روش‌های اطلاع‌یابی نشان می‌دهد. به‌طوری‌که ملاحظه می‌شود بیشترین منبع دسترسی به اطلاعات مورد نیاز نمایندگان، نشریات داخلی است (۸۰ درصد)، دفاتر مراجعات مردمی با ۷۵ درصد، پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس با ۷۵ درصد، مسافرت داخلی با ۷۲ درصد، بولتن خبری با ۶۶ درصد، کتابخانه شخصی نمایندگان با ۵۹ درصد، به‌ترتیب از دیگر مراکز، منابع و روش‌های دسترسی نمایندگان به اطلاعات است.

نتیجه‌گیری

کتابخانه‌ها و مرکز پژوهش‌های مجلس با وجود گردآوری منابع باارزش، تدارک تجهیزات مدرن اطلاع‌رسانی و ارتباطی و در اختیار داشتن کارشناسان و متخصصان اطلاع‌رسانی و استفاده از صاحب‌نظران متخصص در زمینه‌های علوم و فنون مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، کمتر مورد توجه نمایندگان قرار گرفته‌اند و نمایندگان مجلس از این مراکز خیلی کم استفاده می‌کنند به‌طوری‌که ۳۹ درصد از نمایندگان به کتابخانه‌های مجلس و ۴۲ درصد از آنها به مرکز پژوهش‌های مجلس برای کسب اطلاعات مورد نیازشان مراجعه می‌کنند و این میزان کمتر از ۵۰ درصد از نمایندگان است. علت عدم مراجعه نمایندگان به کتابخانه‌ها و مرکز پژوهش‌های مجلس ناشی از کمبود منابع و یا نبود خدمات اطلاع‌رسانی مناسب نیست، زیرا نمایندگان مجلس خود علت مراجعه به مراکز مذکور را نداشتن فرصت کافی می‌دانند. بیش از پنجاه درصد از پاسخ‌دهندگان (۷۸ نفر) معتقدند که کارهای غیرتخصصی و خارج از حیطه وظایف اصلی نمایندگی بر امور اصلی آنها غالب شده است و برخلاف میل باطنی، آنها ناچارند برای پاسخگویی به خواست‌های موکلین خود به اجرای کارهای حاشیه‌ای و عوام‌پسند بپردازند، زیرا دوری سریع از این امر در میان موکلین به شخصیت نماینده ضربه می‌زند. چون تعریف سمت نمایندگی و شرح وظایف آن نزد مردم به‌خوبی جا نیفتاده است و این امر سبب شده است که بیشتر اوقات نمایندگان صرف

جدول ۴. میزان استفاده نمایندگان مجلس از مراکز و امکانات اطلاع‌یابی

رتبه	نمره میزان استفاده		اظهار نشده		خیلی کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میزان	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۱۰	۳۹	۱/۹۵	۲۵/۵	۳۹	۱۰/۵	۱۶	۲۲/۲	۲۹/۴	۲۵	۱۰/۴	۱۶	۲	۳	کتابخانه‌های مجلس
۱۳	۳۷	۱/۸۵	۳۴/۶	۵۳	۸/۵	۱۳	۱۸/۳	۱۹	۲۹	۱/۵	۲۳	۴/۶	۷	مرکز پژوهش‌های مجلس
۴	۶۲	۳/۱۰	۲	۱۳	۵/۹	۹	۳۳/۵	۳۱/۴	۴۸	۳۳/۵	۳۶	۱۳/۷	۲۱	کتابخانه شخصی
۱۱	۳۸	۱/۹۲	۳۰/۷	۳۷	۳/۹	۶	۳۳/۵	۲۸/۸	۴۴	۱۱/۱	۱۷	۲	۳	دیگر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی
۵	۵۷	۲/۸۷	۹/۵	۹	۱۷/۱	۲۶	۱۱/۱	۲۵/۵	۳۹	۳۰/۷	۴۷	۹/۷	۱۵	پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس
۸	۵۱	۲/۵۵	۲/۶	۴	۲۶/۱	۴۰	۲۲/۹	۲۰/۳	۳۱	۱۸/۳	۲۸	۹/۸	۱۵	رایجو و تلویزیون
۳	۶۷	۳/۳۴	۳/۹	۶	۱۳/۷	۲۱	۱۶/۳	۱۳/۸	۲۱	۱۵/۷	۲۴	۳۶/۶	۵۶	پولتن خبری مجلس
۱۵	۱۳	۰/۶۴	۷۷/۸	۱۱۹	۴/۶	۷	۷/۲	۱/۳	۲	۴/۶	۷	۴/۶	۷	ابونمان نشریات خارجی
۹	۵۱	۲/۵۴	۲۵/۵	۳۹	۵/۲	۸	۹/۲	۲۲/۲	۳۴	۲۵/۵	۳۹	۱۲/۴	۱۹	روزنامه و نشریات موجود در مجلس
۱	۷۴	۳/۸۱	۰	۰	۹/۲	۱۴	۷/۲	۱۹	۲۹	۳۲/۶	۵۰	۳۲	۴۹	دیگر نشریات داخلی
۱۲	۳۷	۱/۸۶	۳۴/۱	۵۲	۸/۵	۱۳	۱۷/۶	۲۲/۲	۳۴	۱۲/۴	۱۹	۵/۲	۸	ارتباط با اینترنت به وسیله رایانه شخصی
۷	۵۲	۲/۶۸	۲۴/۳	۳۷	۹/۲	۱۴	۷/۸	۱۵/۷	۲۴	۱۹/۶	۳۰	۲۳/۵	۳۶	مسافرت‌های خارجی مربوط به پارلمان
۲	۷۳	۳/۶۹	۰	۰	۹/۸	۱۵	۱۵	۱۱/۸	۱۸	۲۲/۹	۲۵	۴۰/۵	۶۲	مسافرت‌های داخلی مربوط به پارلمان
۷	۵۵	۲/۸۸	۱۸/۳	۲۸	۳/۳	۵	۱۱/۱	۳۵/۳	۵۴	۱۳/۷	۲۱	۱۸/۳	۲۸	شرکت در همایش‌های داخلی
۱۴	۲۳	۱/۱۵	۶۲/۷	۹۶	۳/۳	۵	۷/۸	۱۱/۸	۱۸	۱۱/۱	۱۷	۳/۳	۵	شرکت در همایش‌های خارجی

جدول ۵. میزان مشاوره نمایندگان با متخصصان و کارشناسان اطلاع رسانی برای دسترسی به اطلاعات

رتبه	نمره میزان نیاز		نمره میانگین		اظهار نشده		خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میزان	موضوع	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد			
۱	۶۹	۳/۴۴	۳/۹	۶	۵/۳	۸	۹	۲۹/۴	۴۵	۳۷/۹	۵۸	۱۷/۶	۲۷	مشاوره با متخصصان داخلی	۱				
۵	۱۳	۰/۶۴	۷۰/۶	۱۰۸	۸/۵	۱۳	۱۹	۴/۶	۷	۲/۶	۴	۱/۳	۲	مشاوره با متخصصان خارجی	۲				
۲	۳۱	۲/۵۴	۳۳/۵	۳۶	۳/۹	۶	۲۰	۲۶/۲	۴۰	۲۰/۹	۳۲	۱۲/۴	۱۹	مشاوره با کارشناسان مرکز پژوهش	۳				
۳	۱۷/۴	۰/۸۶	۵۲/۳	۸۰	۲۴/۲	۳۷	۱۸	۷/۸	۱۲	۳/۹	۶	۰	۰	مشاوره با کارشناسان کتابخانه‌های ملی	۴				
۴	۱۷	۰/۸۵	۵۴/۹	۸۴	۱۹	۲۹	۲۴	۶/۵	۱۰	۳/۹	۶	۰	۰	مشاوره با کارشناسان کتابخانه مجلس	۵				
۶	۱/۲	۰/۰۶	۹۸	۱۵۰	۰	۰	۰	۲	۳	۰	۰	۰	۰	مشاوره با کارشناسان و مشاوران استخدامی	۶				

امور متفرقه شود و فرصت کافی برای مطالعه و کسب اطلاعات و مراجعه به کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع رسانی و تحقیقاتی را نداشته باشند.

بیشتر نمایندگان مجلس یعنی ۶۲ درصد از آنها از کتابخانه شخصی خود استفاده می‌کنند. بیشترین منابع اطلاعاتی آنها نشریات داخلی با ۷۴ درصد و بولتن‌های خبری مجلس با ۶۷ درصد است و نشریات خارجی با ۱۳ درصد کمترین منبع تأمین نیاز اطلاعاتی نمایندگان است.

پیشنهادها

۱. مرکز پژوهش‌ها و کتابخانه‌های مجلس با صرف هزینه‌های زیاد، تجهیزات سخت‌افزاری، و امکانات ارتباطی در امر اطلاع رسانی را برای نمایندگان مجلس فراهم کرده‌اند و با استخدام کارشناسان متخصص و خبره در زمینه‌های مختلف و دعوت از متخصصان رشته‌های مختلف برای مشاوره با نمایندگان در تدوین طرح‌ها و بررسی لوایح و ایجاد امکانات تحقیقاتی و پژوهشی برای آنان، زمینه را برای تأمین نیاز اطلاعاتی و تصمیم‌گیری هر چه بهتر آنها فراهم کرده‌اند. بنابراین باید ترتیبی اتخاذ شود تا نمایندگان مجلس در شروع به کار در هر دوره، با خدمات و امکانات اطلاع رسانی و منابع کتابخانه‌ها و مرکز پژوهش‌های مجلس آشنا شوند، تا طی دوره نمایندگی از آن خدمات و امکانات به شیوه مطلوب استفاده کنند.

۲. در بیشتر کشورهای پیشرفته و توسعه یافته جهان

پیشنهاد می‌شود در صورت امکان برای نمایندگان هر استان و نیز اقلیت‌های مذهبی، مشاورانی متخصص و خبره در امر اطلاع رسانی برای گردآوری، تجزیه و تحلیل اطلاعات استخدام شود. در این صورت نمایندگان مجال تفکر و تعمق در مسائل را بیشتر خواهند داشت و طرح‌ها و لوایح نیز به مراتب کیفیت بهتری خواهد یافت.

جدول ۶. میزان ارتباط مستقیم نمایندگان با مردم از طریق دفاتر مراجعات مردمی

رتبه	نمره میزان نیاز		اظهار شده		خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میزان	موضوع	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد			
۱	۷۸	۳/۹۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۶/۶	۵۶	۳۵/۳	۵۴	۲۸/۱	۴۳	میزان ارتباط با مردم از طریق دفتر مراجعات مردمی حوزه انتخابیه	۱	
۲	۶۸	۳/۴۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۹/۳	۱۰۶	۱۷/۶	۲۷	۱۳/۱	۲۰	میزان ارتباط با مردم از طریق مجلس	۲	

مانند مانند ایالات متحده آمریکا، انگلستان، کانادا، و فرانسه، با وجود امکانات مدرن الکترونیکی ارتباطی و اطلاع‌رسانی نظیر شبکه جهانی اینترنت، فاکسی مایل، پست الکترونیکی و تجهیزات ماهواره‌ای، گردآوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد نیاز نمایندگان آنها توسط کارشناسان و مشاوران متخصص و خبره که در استخدام مجالس یا نمایندگان هستند، انجام می‌شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود در صورت امکان برای نمایندگان هر

بیشتر نمایندگان برخلاف میل باطنی خود ناچارند برای پاسخگویی به خواسته‌های موکلین خود به کارهای حاشیه‌ای و عوام‌پسند بپردازند. اجرای چنین اموری سبب شده است که بیشتر اوقات نمایندگان صرف امور متفرقه شود. پیشنهاد می‌شود وظایف نمایندگان از طریق رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی برای جامعه تشریح شود تا انتظارات مردم از نمایندگان مجلس در خصوص این‌گونه اعمال کاهش یابد.

استان و نیز اقلیت‌های مذهبی، مشاورانی متخصص و خبره در امر اطلاع‌رسانی برای گردآوری، تجزیه و تحلیل اطلاعات استخدام شود. در این صورت نمایندگان مجال تفکر و تعمق در مسائل را بیشتر خواهند داشت و طرح‌ها و لوایح نیز به مراتب کیفیت بهتری خواهد یافت.

۳. بیشتر نمایندگان برخلاف میل باطنی خود ناچارند برای پاسخگویی به خواسته‌های موکلین خود به کارهای حاشیه‌ای و عوام‌پسند بپردازند. اجرای چنین اموری سبب شده است که بیشتر اوقات نمایندگان صرف امور متفرقه شود. پیشنهاد می‌شود وظایف نمایندگان از طریق رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی برای جامعه تشریح شود تا انتظارات مردم از نمایندگان مجلس در خصوص این‌گونه اعمال کاهش یابد و نمایندگان نیز تلاش نمایند که اوقات خود را کمتر صرف خواسته‌های خصوصی موکلین کنند و فرصت بیشتری برای مطالعه و تحقیق داشته باشند.

جدول ۷. میزان دسترسی نمایندگان مجلس به اطلاعات از طریق کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و دیگر منابع اطلاعاتی

رتبه	نمره میزان دسترسی		اظهار نشده		خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میزان	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۱۲	۳۹	۱/۹۸	۲۲/۲	۳۴	۱۱/۱	۱۷	۳۶/۵	۳۶	۳۴	۵۲	۷/۸	۱۲	۱/۴	۲	کتابخانه‌های مجلس	۱
۹	۴۲	۲/۱۳	۲۸/۱	۴۳	۷/۸	۱۲	۱۶/۳	۴۵	۲۴/۳	۳۷	۱۷/۶	۲۷	۵/۹	۹	مرکز پژوهش‌ها	۲
۱۰	۴۱	۲/۰۷	۳۰/۱	۴۶	۳/۹	۶	۱۹	۲۹	۲۷/۵	۴۲	۱۵	۲۳	۴/۵	۷	دیگر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی	۳
۵	۵۷	۲/۸۹	۷/۸	۱۲	۱۵/۷	۲۴	۹/۲	۱۴	۲۴/۲	۳۷	۳۳/۳	۵۱	۹/۸	۱۵	پایگاه اطلاع‌رسانی مجلس	۴
۷	۵۰	۲/۵۱	۲۵/۵	۳۹	۶/۵	۱۰	۹/۲	۱۴	۲۱/۶	۳۳	۲۴/۸	۳۸	۱۲/۴	۱۹	نشریات موجود مجلس	۵
۱	۸۰	۴/۰۱	۰	۰	۰	۰	۸/۵	۱۳	۱۹	۲۹	۵۲/۳	۵۴	۳۷/۲	۵۷	دیگر نشریات	۶
۱۵	۱۲	۰/۶۰	۷۹/۷	۱۲۲	۲	۳	۵/۲	۸	۷/۲	۱۱	۳/۳	۵	۲/۶	۴	اشتراک نشریات خارجی	۷
۴	۵۹	۲/۹۶	۳/۹	۶	۲	۳	۳۳/۵	۳۶	۴۱/۸	۶۴	۲۲/۳	۳۴	۶/۵	۱۰	کتابخانه شخصی	۸
۱۴	۱۵	۰/۷۷	۶۹/۳	۱۰۶	۵/۲	۸	۹/۸	۱۵	۱۰/۵	۱۶	۵/۲	۸	۰	۰	صدا و سیما	۹
۳	۷۲	۳/۶۴	۰	۰	۴/۶	۷	۱۳/۱	۲۰	۲۶/۸	۴۱	۲۴/۸	۳۸	۳۰/۷	۴۷	مسافرت‌های داخلی در ارتباط با مجلس	۱۰
۶	۵۱	۲/۵۹	۲۶/۱	۴۰	۷/۲	۱۱	۸/۵	۱۳	۱۷	۲۶	۲۲/۲	۳۴	۱۹	۲۹	مسافرت‌های خارجی در ارتباط با مجلس	۱۱
۱۳	۳۲	۱/۶۱	۴۵/۸	۷۰	۹/۸	۱۵	۱۱/۱	۱۷	۱۳/۱	۲۰	۱۱/۸	۱۸	۸/۵	۱۳	مشاوره با کارشناسان و متخصصان	۱۲
۲	۷۵	۳/۷۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۸/۴	۷۴	۲۷/۵	۴۲	۲۴/۲	۳۷	دفاتر مراجعات مردمی	۱۳
۸	۴۹	۲/۴۹	۲۴/۸	۳۸	۷/۲	۱۱	۱۲/۴	۱۹	۲۱/۶	۳۳	۱۷/۶	۲۷	۱۶/۳	۲۵	شرکت در همایش‌های داخلی	۱۴
۱۱	۳۹	۱/۹۸	۶۲/۷	۹۶	۴/۶	۷	۱۴/۴	۲۲	۱۰/۵	۱۶	۷/۸	۱۲	۰	۰	شرکت در همایش‌های خارجی	۱۵
۴	۶۶	۳/۲۹	۳/۹	۶	۱۳/۷	۲۱	۱۷/۶	۲۷	۱۴/۴	۲۲	۱۵/۱	۲۳	۳۵/۳	۵۴	پولتن خبری	۱۶
۱۳	۳۶/۴	۱/۸۲	۳۴	۵۲	۸/۵	۱۳	۱۹	۲۹	۲۲/۹	۳۵	۱۱	۱۷	۴/۶	۷	ارتباط با اینترنت به وسیله رایانه شخصی	۱۷

جدول ۹. ارزیابی مرکز پژوهش‌ها از دیدگاه نمایندگان مجلس

رتبه	ارزیابی		اظهار نشده		ضعیف		متوسط		خیلی خوب		عالی		میزان	موضوع	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد			
۲	۴۰/۵	۱/۶۲	۳۷/۳	۵۷	۱۲/۴	۱۹	۱۱/۱	۱۷	۲۹/۴	۴۵	۹/۸	۱۵		از لحاظ مجموعه تخصصی	۱
۳	۳۸	۱/۵۳	۳۷/۳	۵۷	۱۳/۱	۲۰	۲۰/۳	۳۱	۱۷/۶	۲۷	۱۱/۷	۱۸		مشاوران متخصص	۲
۱	۴۱/۷	۱/۶۷	۳۷/۳	۵۷	۹/۸	۱۵	۱۸/۳	۲۸	۱۷/۶	۲۷	۱۷	۲۶		نظام رایانه‌ای	۳

جدول ۸. ارزیابی کتابخانه مجلس از دیدگاه نمایندگان مجلس

رتبه	ارزیابی		اظهار نشده		ضعیف		متوسط		خیلی خوبی		عالی		میزان	موضوع	ردیف
	درصد	میانگین	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد			
۲	۴۰/۷	۱/۶۳	۳۰/۱	۴۶	۲۶/۱	۴۰	۹/۸	۱۵	۱۸/۳	۲۸	۱۵/۷	۲۴		از لحاظ منابع	۱
۳	۴۰/۲	۱/۶۱	۲۹/۴	۴۵	۲۷/۵	۴۲	۱۳/۷	۲۱	۱۱/۱	۱۷	۱۸/۳	۲۸		از نظام رایانه	۲
۶	۳۴	۱/۳۶	۲۹/۴	۴۵	۲۹/۴	۴۵	۲۲/۲	۳۴	۱۳/۷	۲۱	۵/۳	۸		از کتابداران متخصص	۳
۱	۴۱/۵	۱/۶۶	۲۹/۴	۴۵	۱۷	۲۶	۲۵/۵	۳۹	۱۴/۴	۲۲	۱۳/۷	۲۱		از سهولت و تسریع خدمات	۴
۴	۳۷/۲	۱/۴۹	۲۹/۴	۴۵	۲۲/۹	۳۵	۲۴/۲	۳۷	۱۶/۳	۲۵	۷/۲	۱۱		روزآمد بودن منابع	۵
۵	۳۵/۲	۱/۴۱	۲۹/۴	۴۵	۲۱/۶	۳۳	۲۹/۴	۴۵	۱۷/۶	۲۷	۲	۳		تجهیزات کمی برداری	۶
۷	۳۳/۷	۱/۳۵	۲۹/۴	۴۵	۱۹	۲۹	۳۹/۲	۶۰	۱۲/۴	۱۹	۰	۰		امکانات سمعی و بصری	۷

9. Joseph, John. "The working of the parliamentary library in India: How it responds to The needs for information and research supports in the context of new information technology". 66 th IFLA Council and General Conference (Jerusalem: August 13-18 2000).

10. Maisel, Sandy Louis. "Congressional information source". In the House at work, Joseph Cooper and G. Calvin Mackenzie, editors. Austin: university of Texas press, 1981, pp: 247-274.

11. Nicholas, David; Colgrave, Kate. "Councillors, information Need and information provision". *Aslib Proceeding*, Vol. 48, No.2(1996): 37-48.

12. Orton, Robert; Marcella, Rita; Baxter, Graeme. "An observational study of the information seeking behaviour of members of parliament in the United Kingdom". *Aslib proceedings*, Vol.52, No.6(2000): 207-217.

13. Payne, Jan Marie. "Information needs of Members of congress and their staff: the two-step flow of communication". commission on administrative Review U.S Congress, House *Final Report 2 Vols. 95 Th Congress*, 1 st session. H. doc 95-272.

14. Sabatier, Paul; Whiteman, David. "Legislative decision Making and substantive policy information: Models of information Flow". *Legislative Studies Quarterly*, No. 10(1985): 395-421.

15. Tanfield, Jennifer. "The Role of assessment of services in planning Future development in The parliamentary libraries". 61 th IFLA Council and General Conference (Istanbul: August 20-25 1995).

۱. افراسیابی، هما. «کتابخانه شماره ۲ مجلس شورای اسلامی (کتابخانه سنای سابق) در یک نگاه». پیام بهارستان، دوره دوم، ۱۹ (۱۳۸۱): ۳-۷.

۲. تاکدا، میشیو. «ارائه خدمات پژوهشی به نمایندگان مجلس (کتابخانه ملی ژاپن)». ترجمه افشین موسوی و ثریا حداد عراقی. پیام بهارستان، دوره اول، ۸ (۱۳۸۰): ۱۱-۱۲.

۳. کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی. تاریخچه کتابخانه مجلس، اولین کتابخانه رسمی کشور. تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۴.

۴. مدیریت شبکه اطلاع رسانی خانه ملت. «راه نویی که شبکه خانه ملت گشود موجب افتخار ماست». مجلس و پژوهش، دوره چهارم، ۱۹ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۵): ۱۴۵-۱۵۶.

5. Bradley, B. Robert. "Motivation in Legislative information use". *Legislative studies Quarterly*, Vol.3(Aug.1980):396.

6. Entin, Kenneth. "Information exchange in congress: The case of the House Armed services committee". *The western political quarterly*, No.26(sep. 1973): 427-439.

7. Feli S., Ximena; Delano S., Marialyse. "user-oriented services : A Feedback strategy for Gaining understanding and support For The parliamentary Library". 60 th IFLA Council and General Conference (Havana: August 21-27 1994).

8. Finsten, A. Hugh. "Assisting committees in The canadian parliament". 61 th IFLA Council and General Conference (Istanbul: August 20-25 1995).